

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060104

DOM
2016-09-08
Stockholm

Mål nr
M 8123-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-08-28 i mål nr M 3228-15,
se bilaga A

KLAGANDE

Miljönämnden i Hässleholms kommun
281 80 Hässleholm

MOTPART

A K

SAKEN

Utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom förpliktar Mark- och
miljööverdomstolen A K att till staten betala 15 000 kronor i vite.

Dok.Id 1266928

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljönämnden i Hässleholms kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska förplikta A K att till staten betala 50 000 kr i vite.

A K har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Av ett delgivningskvitto framgår att A K den 31 mars 2014 tog del av det av kommunen meddelade förbudet att släppa ut avloppsvatten. Den 13 juli 2015 besökte företrädare för miljökontoret oanmälda fastigheten och kunde då konstatera att det inte hade installerats någon ny avloppsanordning. A K uppehöll sig i sin bostad vid tillfället. Hon uppgav att hon inte hade gjort om avloppsanläggningen eftersom hon inte har råd med det.

För närvarande är tre personer, bl.a. A K, folkbokförda på adressen Y i Bjärnum. Nämnden bedömer att avloppsvatten uppkommer på fastigheten. Vid provgroppsinspektion den 14 oktober 2015 närvarade A K, miljöinspektören K K och entreprenören K P. I den 1,7 meter djupa gropen fanns inte något grundvatten, men däremot rann avloppsvatten från det gamla infiltrationsröret ned i gropen. Enligt Hässleholm Miljö AB, som ansvarar för hämtning av hushållsavfall i kommunen, har det sedan maj 2015 endast rapporterats en avvikelse avseende tomt kärl och det var den 14 januari 2016 för deponi och tidningar. Soppärken som tillhör fastigheten används alltså regelbundet.

Den 9 december 2015 beslutade nämnden att bevilja tillstånd till en ny avloppsanordning på fastigheten. Då företrädare för nämnden den 29 januari 2016 passerade fastigheten hade någon ny avloppsanordning dock inte installerats. Vid det tillfället observerades en person inne i huset.

A K har anfört i huvudsak följande.

Att tre personer är folkbokförda på fastigheten innebär inte att de också bor på adressen och det utgör inte ett bevis för att avloppet används. Att någon tillfälligt vistas på en adress utgör inte heller något bevis för att avloppet används, utan det kan finnas andra skäl för detta, t.ex. omhändertagande av husdjur. Det är anmärkningsvärt att frågan aldrig har ställts om någon vistas på adressen i sådan utsträckning att avloppet används.

Nämnden har härefter underrättat Mark- och miljööverdomstolen om att **A K** den 24 februari 2016 har installerat en ny avloppsanordning. Nämnden har dock vidhållit sitt yrkande om att det förelagda vitet, 50 000 kr, ska dömas ut.

A K har tillagt bl.a. följande.

Sedan flera år tillbaka har hon skulder hos Kronofogden och utmätning i sin lön. Hon har därför inte kunnat ta något banklån. Av detta skäl har hon saknat möjlighet att finansiera en ny avloppsanordning. Anledningen till att hon nu ändå har kunnat installera en ny avloppsanordning är att hennes föräldrar har hjälpt henne med pengar. Att installationen har tagit flera månader efter det att provgropen grävdes i höstas beror inte på henne, utan på att entreprenören saknade möjlighet att genomföra arbetet tidigare. Nu är dock avloppet klart och godkänt och hon hoppas att domstolen kan beakta detta då det sista hon behöver är ytterligare skulder.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Som mark- och miljödomstolen har konstaterat ska domstolen i ett mål om utdömmande av vite pröva om det föreläggande som ansökan avser är lagligen grundat, om föreläggandet har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft och om adressaten har brutit mot föreläggandet. Om föreläggandet har överträtts ska domstolen pröva om det har funnits giltigt hinder mot att följa föreläggandet. Om det finns förutsättningar

för att vitet ska dömas ut ska domstolen även pröva om ändamålet med vitet kvarstår och om det finns särskilda skäl att jämka vitesbeloppet.

Av 9 kap. 7 § miljöbalken framgår att avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras. Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Beslut om förelägganden eller förbud får enligt 26 kap. 14 § miljöbalken förenas med vite.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att vitesföreläggandet varit lagligen grundat, att det har delgetts A K och att det har vunnit laga kraft.

Det är ostridigt i målet att det vid den tidpunkt då förbudet trädde i kraft, den 4 maj 2015, inte hade installerats någon ny avloppsanordning på fastigheten samt att en ny avloppsanordning installerades i februari 2016. A K har invänt att det inte finns något som visar att avloppsanordningen använts under den tiden. Som nämnden har påpekat har A K dock inte ens påstått att hon och övriga på adressen folkbokförda personer har bott någon annanstans under den aktuella perioden. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att detta, tillsammans med vad nämnden har uppgett om att A K har varit hemma vid nämndens oanmälda besök, att sophämtning har skett regelbundet och att A K nu har installerat en ny avloppsanordning, talar för att A K under tiden som förbudet gällt har bott på fastigheten och att avloppsvatten har släppts ut i avloppsanordningen i strid mot förbudet.

A K har uppgett att hon sedan flera år tillbaka har skulder hos Kronofogden och utmätning i sin lön och att hon därför har saknat möjlighet att i rätt

tid följa föreläggandet. Enligt doktrin och praxis ankommer det på vitesföreläggandets adressat att styrka sitt påstående om att han eller hon har saknat ekonomiska resurser att följa föreläggandet (se Lavin, Viteslagstiftningen, 2010, s. 152, Mark- och miljööverdomstolens dom den 2 december 2013 i mål nr M 4306-13 och MÖD 2005:58). Även om Mark- och miljööverdomstolen i och för sig inte finner anledning att ifrågasätta A Ks uppgifter i denna del, så har någon sådan utredning som styrker hennes påstående inte presenterats i målet. A K har alltså inte visat att hon har haft giltigt hinder mot att i rätt tid följa föreläggandet.

Inte heller kan ändamålet med vitet anses ha förfallit, eftersom avloppet har åtgärdats först efter den utsatta tiden (se Lavin, Viteslagstiftningen, 2010, s 172 ff., jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 6 december 2012 i mål nr M 5811-12). Mark- och miljööverdomstolen finner alltså att A K ska förpliktas att betala vite på grund av överträdelsen.

Den fråga som återstår att pröva är om det finns skäl att jämka vitesbeloppet. Av 9 § första stycket lagen (1985:206) om viten följer att ett vite får jämkas om särskilda skäl föreligger. En sådan omständighet kan vara att tillsynsmyndigheten, som i detta fall, har bestämt vitet schablonmässigt och utan hänsyn till den enskildes ekonomiska situation eller omständigheterna i övrigt (se prop. 1984/85:96 s. 55 f och Lavin, Viteslagstiftningen, 2010, s. 180 ff.). Mot bakgrund av vad som har framkommit om A Ks ekonomiska situation, vilken förefaller ha varit ansträngd redan vid tidpunkten för vitesföreläggandet, föreligger enligt Mark- och miljööverdomstolen skäl för att sätta ned vitet till 15 000 kr (jfr MÖD 2003:39).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2016-10-06.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Mikael Hagelroth, Ingrid Åhman, referent, och Margaretha Gistorp samt tekniska rådet Yvonne Eklund.

Föredragande har varit Maria Göransson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
3:4

DOM
2015-08-28
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3228-15

SÖKANDE

Hässleholms kommun, Miljönämnden
281 80 Hässleholm

MOTPART

A K

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår Miljönämndens ansökan om utdömande av vite.

Dok.Id 336720

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Miljönämnden i Hässleholms kommun (nämnden) beslutade den 18 mars 2014, § 37, att förbjuda A K, vid vite om 50 000 kr, att släppa ut avloppsvatten från WC och BDT till befintlig avloppsanläggning som tillhör fastigheten X (fastigheten). Förbudet gällde från och med den 4 maj 2015.

YRKANDEN M.M.

Nämnden yrkar att A K ska förpliktigas att betala ett vite om 50 000 kr.

Till stöd för yrkandet har nämnden anfört bl.a. följande. A K har inte följt nämndens beslut om förbud, beslutat den 18 mars 2014, § 37. När miljökontoret besökte fastigheten den 8 oktober 2010 kunde det inte konstateras vad avloppsanordningen bestod av. Från och med den 4 maj 2015 får avloppsvatten inte längre släppas ut till befintlig avloppsanordning tillhörande fastigheten. Vid besök på fastigheten den 13 juli 2015 konstaterade miljökontoret att det inte gjorts någon ny avloppsanordning. Vitet för A K bör därför dömas ut.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen ska i ett mål om utdömning av vite pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan är lagligen grundat, om det har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft och om det har överträtts. Vite får inte föreläggas om adressaten saknat faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Domstolen ska dessutom, under förutsättning att vite ska dömas ut, pröva om ändamålet med vitet förlorat sin betydelse, pröva vitets storlek samt beakta om det finns särskilda skäl att jämka det.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning

Föreläggandet meddelat den 18 mars 2014 § 37 är lagligen grundat, det har delgetts adressaten och det har vunnit laga kraft. Frågan som mark- och miljödomstolen således har att ta ställning till är om föreläggandet har överträtts.

Av föreläggandet framgår att A K förbjuds att släppa ut avloppsvatten från WC och BDT till befintlig avloppsanläggning som tillhör fastigheten. Av nämndens ansökan framgår att det vid besök på fastigheten konstaterats att det inte gjorts någon ny avloppsanordning. Det framgår dock inte av handlingarna i målet om A K fortfarande släpper ut avloppsvatten från WC och BDT i strid mot föreläggandet. Nämnden har därmed, utifrån det underlag som lämnats in till domstolen, inte visat att föreläggandet har överträts. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV426)

Överklagande senast den 18 september 2015.

Lena Stjernqvist

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Stjernqvist, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Hasselberg Fridh.